

Valppaana vieraslajien varalta

Hämeenlinnan seudulta ensi kertaa elokuussa 2022 löytyneet hyytelösammaleläimet herättivät viimeistään monet meistä renkajärveläisistäkin vieraslajien uhkaan – kukapa kaipaisi omaan mökkirantaansa moista möhkälettä.

Suurimman vieraslajiuhkan Vanajaveden alueella aiheuttaa kuitenkin varsin viattoman näköinen isosorsimo.

Miksi torjua?

Vieraslajit ovat yleensä erittäin lisääntymiskykyisiä ja syövät siten elintilaa alkuperäisiltä kasveilta. Kun vieraslaji saa vallan, haittoja syntyy elinympäristöön, mutta myös vesistön virkistys-, kalastus ja vesiliikennekäyttöön.

Isosorsimo leviää nopeasti

Isosorsimo on 1–2,5 metriä korkea, monivuotinen heinäkasvi, joka kasvaa laajoina heleänvihreinä usein puolikelluvina kasvustoina vesistöjen rannoilla.

Elinvoimaisena kasvina ja hyvänä kilpailijana isosorsimo on leviämässä yhä uusille järville. Korvaamalla luontaisen rantakasvillisuuden se muuttaa haitallisesti rantoja sekä kalojen ja rapujen

elinympäristöä. Se leivää myös lintujen mukana, joten aina ei alkulähteelle tarvita edes vesireittiä.

Kannattaa tutustua tarkkaan Vanajavesikeskuksen ohjeisiin, mikäli rantaasi saapuu tällainen kutsumaton vieras; nimittäin torjunta kannattaa aloittaa välittömästi, joilloin voit selvitä ilman isompia – ja kalliimpia – operaatioita. Kasvi pitää kitkeä juurineen, sillä se leviää vain pienestäkin juurenpalasta uudelleen. Myös kitketyt kasvit pitää hävittää tarkkaan ohjeiden mukaisesti.

Hyytelösammaleläin

Laji ei ole sinällään ihmiselle vaarallinen, mutta saattaa sotkea kalastusvälineitä tai tukkia vedenottoputkia. Lisäksi sen olemus on useampien mielestä epämiellyttävä. Runsaana esiintymänä se voi myös aiheuttaa ekosysteemiin poikkeavuuksia.

Paljon mediahuomiotakin saanut hyytelösammaleläin voi levitä myös vesilintujen kyydissä, mutta myös esimerkiksi kalapyydysten mukana. Siksi on tärkeää

huolehtia välineiden asianmukaisesta puhdistuksesta järvien välillä siirryttäessä.

Lisäksi Vieraslajit.fi kehottaa välttämään kanoottien, suppilautojen, veneiden yms. siirtämistä hyytelösammaleläinten esiintymistalueita alueille, jossa sitä ei ole vielä havaittu. Myös uima-asut on syytä pestä huolella.

Hyytelösammaleläimen hävittäminen tapahtuu joko kompostoimalla tai maahan hautaamalla.

Vesirutto – vaikea poistettava

Vesirutto aiheuttaa ravinto- ja elintilakilpailua. Massakasvustot nostavat veden pH:ta ja kuluttavat happea. Sen poistaminen on vaikeaa, joten parasta on pyrkiä estämään leviäminen mahdollisimman tehokkaasti.

Vesiruton leviämistä voit estää puhdistamalla kalapyödykset ja uistimet niihin tarttuneista

kasveista. Rajoitetuilta alueilta voit poistaa vesiruttoa vuosittain. Koneelliseen poistoon tarvitaan aina ilmoitus 30 vrk:ta ennen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) ja vesialueen omistajalle. Kannattaa muistaa, että vesirutto leviää pienistäkin kasvin osista, joten esimerkiksi huolimattomasti tehty niitto saattaa jopa huonontaa tilannetta, kun kasvin osia leivää vesistöön.

Tarkkaavaisuus rantamaisemissa on perusedellytys vieraslajien torjuntaan – eroonpääsyyn vaikuttaa paljon esiintymän laajuus. Jos löydät vieraslajia, kannattaa lukea tarkemmat ohjeet Vanajavesikeskuksen sivuilta tai vieraslajit.fi -osoitteesta. Viimeiseksi manittuun kannattaa tehdä myös havaintoilmoitukset; näin autamme levinnäisyystietojen keräämisessä myös valtakunnallisella tasolla.

Lähteet: Vieraslajit.fi ja Vanajavesikeskus

Koostanut: Milla Nummenpää

Lisätietoja:

Vanajavesikeskus – Isosorsimo-esite (https://www.vanajavesi.fi/2018/wp-content/uploads/2019/05/Isosorsimoesite_0.4.pdf)

Vanajavesikeskus – Hyytelösammaleläin-esite (https://www.vanajavesi.fi/2020/wp-content/uploads/2019/03/Hyytelosammalelainesite_1.0-1.pdf)

Vieraslajit.fi: Kanadanvesirutto (<https://vieraslajit.fi/lajit/MX.40119>)

Kuvatiedot:

Isosorsimo - Kuva: Jouko Rikkinen, Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0

Kanadanvesirutto - Kuva: Jouko Rikkinen, CC-BY-NC-4.0

Hyytelösammaleläin - Kuva: Antti Kanninen, Pohjois-Savon ELY-keskus, CC-BY-SA-4